MIC GLOSAR DE TERMENI LINGVISTICI[1]

accent (tonic) pronunțarea mai intensă a unei silabe↑ dintr-un cuvânt

afereză căderea accidentală a unui sunet sau a unei silabe↑ de la începutul unui cuvânt

afonizat care și-a pierdut sonoritatea

analizabil, cuvânt ~ cuvânt ale cărui componente pot fi puse de către vorbitori, într-o măsură mai mare sau mai mică, în legătură cu alt cuvânt/alte cuvinte existent(e) și independent în limba română sau cu un element identificabil dintr-o serie de formații

apocopă cădere accidentală a unuia sau a mai multor sunete de la sfârșitul unui cuvânt

ascendent, diftong ~ diftong↑ care prezintă ordinea semivocală↑ + vocală↑

asilabic care nu formează silabă↑

categorie gramaticală semnificație gramaticală cu o expresie proprie, în funcție de care cuvintele își schimbă forma în cursul vorbirii (caz, diateză, gen, mod, număr, persoană, timp ș.a.)

compus cuvânt sau unitate lexicală complexă formate prin combinarea mai multor cuvinte care dobândesc un sens global nou

consoană sunet la a cărui emitere curentul de aer întâlnește un obstacol și care nu poate juca rolul de centru al unei silabe↑ și nu primește accent↑

conversiune schimbarea clasei lexico-gramaticale/morfologice (a părții de vorbire↑)

derivat cuvânt format de la un cuvânt de bază prin alipirea unor prefixe↑ sau/și a unor sufixe↑

descendent, diftong ~ diftong↑ care prezintă ordinea vocală↑ + semivocală↑

desinență element final atașat în general rădăcinii↑ unui cuvânt flexibil↑, care exprimă (adesea împreună) la substantive, numărul și cazul, la adjective și genul, iar la verbe — numărul și persoana

---

[1] Cuprinde explicații simplificate ale **accepțiilor** (referitoare la limba română) **cu care apar în cele ce urmează** principalii termeni lingvistici folosiți mai frecvent. Semnul ↑ trimite la termenul respectiv din glosar.

BDD-B446-03 © 2005 Univers Enciclopedic
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-28 01:10:45 UTC)

diacritic, semn ~ semn grafic care distinge litere cu forma de bază identică

diftong secvență formată dintr-o vocală↑ și o semivocală↑ în aceeași silabă↑

element de compunere element cu circulație internațională, asemănător cu prefixele↑ sau sufixele↑, dar cu sensuri mai concrete decât acestea, provenind din greacă și latină, care se atașează unor rădăcini, dând naștere unor cuvinte noi

eliziune căderea accidentală a vocalei↑ neaccentuate de la finala unui cuvânt în contact cu vocala inițială a cuvântului următor

enclitic (element) atașat la termenul precedent

fix, accent ~ accent↑ legat de o anumită poziție a silabei↑ în cuvânt

flexibil, cuvânt ~ cuvânt la care semnificațiile gramaticale se exprimă cu ajutorul unui element variabil atașat în partea lui finală

flexiune atașarea, în cursul vorbirii, la partea invariabilă a unor cuvinte, a unor elemente care marchează diferitele categorii↑ gramaticale

fonetică sintactică fenomene fonetice care se produc în lanțul vorbirii

format, cuvânt ~ cuvânt format în română din elemente existente în limba română sau împrumutat gata format, (semi)analizabil pentru vorbitorii limbii române actuale

grup relativ stabil de cuvinte grup de cuvinte folosit relativ frecvent, ale cărui elemente componente își păstrează autonomia și sensul de bază și care corespund realității denumite

hiat succesiune de două vocale↑ alăturate pronunțate în silabe↑ diferite

***i* „șoptit" (asilabic sau afonizat)** *i* care și-a pierdut sonoritatea↑ și nu formează silabă↑

invariabil, cuvânt~ cuvânt care în cursul vorbirii își păstrează neschimbată forma

liber, accent ~ accent↑ nelegat de o anumită poziție a silabei↑ în cuvânt

locuțiune grup de cuvinte cu sens unitar, care funcționează ca un singur cuvânt și în care cel puțin unul dintre elemente și-a pierdut autonomia gramaticală

neologism împrumut făcut de limba română modernă și contemporană cu precădere din limbile occidentale de circulație internațională și din limbile clasice

omofone elemente care se pronunță la fel

omografe elemente care se scriu la fel

omonime parțiale cuvinte cu sensuri diferite care au unele forme identice și altele diferite sau prezente numai la unul dintre omonime

omonime totale cuvinte aparținând aceleiași părți de vorbire↑, care au sensuri diferite și toate formele identice

parasintetic, compus ~ cuvânt în același timp compus↑ și derivat↑

paronime cuvinte diferite ca sens, dar asemănătoare ca formă și care se pot confunda

parte de vorbire clasă de cuvinte cu trăsături semantice și gramaticale (categorii gramaticale↑, posibilități de combinare) comune; gramatica tradițională distinge pentru limba română

BDD-B446-03 © 2005 Univers Enciclopedic
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-28 01:10:45 UTC)

	următoarele părți de vorbire (în ordine alfabetică): adjectiv, adverb, articol, conjuncție, interjecție, numeral, prepoziție, pronume, substantiv, verb
prefix	element antepus unei baze lexicale, cu ajutorul căruia se creează un cuvânt nou
proclitic	(element) atașat la termenul următor
punctuație	sistem de semne grafice convenționale care marchează segmentarea unui text în unități sintactice, precum și pauzele și intonația
punctuație, semn de ~	semn grafic convențional care marchează segmentarea unui text în unități sintactice, pauzele sau/și intonația
rădăcină	partea unui cuvânt care poartă sensul lui lexical și la care se pot atașa sufixe↑, prefixe↑ și desinențe↑
semivocală	sunet care seamănă cu o vocală↑ din punctul de vedere al articulării, dar care nu poate fi accentuat și nu poate forma singur o silabă↑
semn de punctuație	v. **punctuație, semn de ~**
semn diacritic	v. **diacritic, semn ~**
silabație	descompunerea cuvintelor în conformitate cu structura lor silabică
silabă	secvență sonoră minimală caracterizată printr-un singur accent↑ (cu loc fix), care are în centru o vocală↑, însoțită sau nu de una sau mai multe consoane↑ sau/și semivocale↑
sinereză	pronunțarea accidentală într-o singură silabă↑ a vocalei↑ finale a unui cuvânt și a vocalei inițiale a cuvântului următor (transformarea, în fonetică sintactică↑, a unui hiat↑ în diftong↑)
sonantă	consoană↑ care se pronunță cu un zgomot mai slab decât majoritatea consoanelor și care sunt totdeauna sonore: *l, m, n, r*
sonoră	consoană↑ dotată cu sonoritate↑: *b, d, g, g', v, z, j, ğ*
sonoritate	trăsătură a sunetelor datorată vibrației regulate a corzilor vocale, caracteristică atât vocalelor↑, cât și unor consoane↑
sufix (lexical)	element postpus unei baze lexicale, cu ajutorul căruia se creează un cuvânt nou
sunet-tip	media variațiilor din pronunțarea unui sunet
surdă	consoană↑ lipsită de sonoritate↑: *p, t, k, k', f, s, ș, č, ț, h*
temă	rădăcina↑ și sufixul caracteristic↑, la care se atașează desinențele↑
toponimie	ansamblul numelor de locuri
triftong	secvență formată dintr-o vocală↑ și două semivocale↑ în aceeași silabă↑
vocală	sunet la a cărui emitere, prin vibrații ale coardelor vocale, curentul de aer nu întâlnește niciun obstacol; poate primi accent↑ și poate forma singură o silabă↑

BDD-B446-03 © 2005 Univers Enciclopedic
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-28 01:10:45 UTC)